

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Gergely István*

Cím: *A Lánchid költője*

Forrás: *Nemzeti Ujság*

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Clark Adams Clark Vilmos

Idő

"1927"

Személy

Bp

(Hely)

1927. 9. 23.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

A Lánchid költője

Minden metropolisnak megvan a maga jelképes középülete, amely a hozzáfűződő hagyományok, valamint architektúrája természetében valahogyan kifejezője a város lelkének. Ami Bécsnek a Szent István-templom, Moszkvának a Kreml, Londonnak a Westminster-apátság, Párisnak az Arc de Triomphe, Berlinnek a Brandenburgi kapu, Konstantinápoly-nak az Aja Sophia, az Budapestnek, hazánk modern fővárosának a Lánchid, ez a művészileg és technikailag egyaránt remek jegygyűrűje Budának és Pestnek. Idegen vándor, ha visszaidézi emlékezetébe Budapestet, elsőnek a Lánchidat látja maga előtt a magyar világáros jellegzetes címerképe gyanánt.

Különös is a varázsa ennek az alkotásnak, amelynek építészeti tökélyén kívül még két szépsége van: arányaiból tudnillik muzsika esendül, lendületében pedig a párdúcugrás erőteljes gráciája vibrál.

És ma, éppen ezen a gyönyörű szeptemberi napon, az ősz hivatalosan első napján, amikor a bucsuzó nyár mintegy teljes hevével omlik még egyszer bánatos keblünkre, ünnepies megemlékezésre hangolva minden lelket, — különös szépséggel tükrözi magát a Duna medrében a Lánchid. És ugyancsak e mai napon van hetvenötödik évfordulója ama férfi halálának, aki először látta meg ezt a csodáját a világnak.

1838 egy tavaszi napján *Széchenyi Ist-*

ván gróf egy körülbelül negyvenesztendő s tömpe orru, oldalszakállas, kivételes ruházata szerint nyilvánvalóan angol emberrel sétált Buda homokos partján, a királyi vár alatt, terepszemlét tartván a tervezett állandó hid dolgában. *Tierney William Clark* megállt egy ponton, kinyújtotta jobbát s ebben a pillanatban megszületett a költő fantáziájában az új alkotás képe. Mert a műszaki tudományoknak ez a lángelmeje költő is volt, aki a művész intuíciójával a természet körvonala között úgy alkotott, mintha műve a természetből fakadt volna, reá illesztvén a Duna zöld zsinórára a legszebb gyöngyöt, a Lánchidat. Hogy ez a költői mestermunka azonfelül még ma is a technika csodája, más lapra tartozik.

Budapest legszebb utcáin, sőt műemlékektől nevezetes helyeken idegen gondolatokba merülve tudok elhaladni, de a Lánchidon mindig a Lánchidra kell gondolnom, akár lirailag, akár történelmi visszaemlékezésekben ringatózva. Ma már bizton haladok át a gyalogjárón, de gyerekkoromban, emlékszem, mindig félttem, mert érzékeny testecskémben megmegezdült a láncokon függő alkotmány remegése. Ha pesti oldalról átnéztem a budai oldal tarka-barka földszintes házsorára, olyan kicsikének és furesának hatottak a járókelők, mintha ágaskodó hangyák lennének. Mi gyerekek elhittük azt is, hogy éjszakára betolják az alagutba a Lánchidat.

A láncokon keresem *Széchenyi István* gróf és tízéves *Béla* fiacskájának nyomait. 1848 júniusában, esős, szellős na-

pon a legnagyobb magyar maga mellé vette bátor elsőszülöttét és fölkuasztak a Lánchid ideiglenesen kifeszített láncrendszerére, hogy-hogy nem, átmásztak a budai oldalról Pestre és elbűszkélkedtek turistabravurukkal, meleg tea mellett, a *Nemzeti Kaszinóban*. Ma sem értem, hogy tudtak átjutni a pilléreken, de bizonyos, hogy a Lánchid két első vándora a két *Széchenyi* volt, apa és fiu. A mágnáskaszinó aranyifjuságának körében több utánczó akad, de csupán *Andrássy Gyula* grófnak sikerült megismételni a kockázatos vállalkozást, a többiek már az első pillér előtt visszafordultak.

Mikor 1848 július 15-én *Clark* *Adám*, *Tierneynek* unokaöccse vezetése alatt stabilizálni akarták az ideiglenesen kifeszített láncrendszert, lezuhant az óriási acélsodronyzat, többek között a Duna habjaiba merítvén ama tutajt is, ahonét *Széchenyi István* gróf a mű befejezését szemlélte. Az örvénylő habokból kiuszott a partra, de amugyis baljós sejtelmekkel teli lelke még inkább elborult.

Mikor *Touaillon*, a világhírű állatszobrász Budapesten párt (nem sok budapesti ember látta e nagy mester remekét közvágóhidunk előtt), ismételtén látogatott el a Lánchid kőoroszlánjaihoz, részletesen megcsodálván a magyar *Marschalkó*

János szobrász hatalmas alkotását. *Tóth Béla*, a magyar adomák és kuriozitások zseniális hisztorikusa cáfolta meg azt az elterjedt legendát, amely szerint az

a 1923

oroszlánok szobrása szégyenletében a Dunába ugrott volna, amikor egy suszterinas az inaugurációnál elkiáltotta magát: „Nincs is nyelve az oroszlánnak!” *Tóth Béla* még beszélhetett az agg *Marschalkóval*, aki nevetve tiltakozott:

— Hogyne lenne nyelvük az oroszlánjaimnak, csak nem öltik ki, mint valami füstölni való nyelvet a hentes számára.

És a négy oroszlán őrzi a Lánchidat, monumentális nyugalomban elnyújtózva az emberek és járművek sokasága fölött. Mulnak az évek, immáron hetvenöt esztendeje, hogy a Duna legszebb hidjának költőmérnöke sirba tért és jöjjenek további évtizedek, hozzáértés és kegyelet épségben fogja tartani a technika és a szépség csodáját nemzedékről nemzedékre.